

KARINTHY GÁBOR LEVELEI

FÜST MILÁNHOZ*

Közzéteszi Beck András

I

Kedves Uram!

Köszönöm lapját s nagyon-nagyon örültem dicsérő sorának. Boldoggá tett velem, hogy megemlékezett rólam.

A verset, ami a „Nyugat” legutóbbi számában megjelent tőlem, a múlt nyáron írtam még.

Azóta nagyon sokat szenvedtem. Kérem, hallgassa meg azt a néhány szót, ami itt következik.

Azokról a versekről, melyeket nemrégiben átnyújtottam Önnek, elolvasás és kritika végett, meglehetősen szigorúan nyilatkozott. Ez a szigorúság csöppet sem kedvetlenített el, ellenkezőleg...

S kérem, foglalkozzon velem ezután is.

Az én költői fejlődésem (s nemcsak költői: mindenfajta fejlődésem) roppant belső akadályokba ütközik. A gyermek-koromból származó, s gyermek-korom óta tartó rossz nevelésből, zavaros élet-körülményeimből keletkező nyomottság és félelem az, ami nagyban gátolja ezt a fejlődést.

Bennem egy súlyos rendetlenség van. S tudom, hosszú időnek kell eltelnie, míg ez a rendetlenség (s rendetlenkedés!) kitisztul, feloldódik, enyhül. S tudom, milyen alázatosnak kell lennem.

S alaposan megtanultam, melyik az az egyetlen villámcsík, mely minden sötétséget áttörhet. Megtanultam, mit jelent ez a szó: jóakarát, s megtanultam a jóakaratot másokban és magamban megbecsülni.

Ne haragudjon, kérem, a túlzott nyíltságért, ami most jön.

Én Ön iránt különös tiszteletet érzek. Mint költő s ember iránt egyaránt. Képviselvé s összefoglalva látom Önben mindazt, (nehéz erről beszélni) ami lenni szeretnék, ami vágy, tűz, dac, lyrai véna lappang bennem. Mondjuk így: húzódzkodom Ön felé, s nagyon kinlódok.

Köszönöm, hogy meghallgatott.

Igérem, Önnel fogok tartani s hű leszek a fiatalságomhoz.

Mély nagyrabecsüléssel
Karinthy Gábor

1936, május 12.

* A levelek a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonában vannak.

2

Kedves Tanár Úr,
nagyon kérem, olvassa el ezeket a verseket s posta-fordultával küldje vissza őket nekem, a margóra írt megjegyzéseivel.

Nagyon köszönöm
fáradtságát és jóindulatát
tiszteelő régi híve
Karinthy Gábor

1937 április 29

Címem: XI. Bercsényi-utca 8. (Pataki-né leveleivel)

3

Kedves jó Uram!

A cikk a Nyugatban apámról megrázóan szép volt s amellet bensőséges és meleg.
Nagyon-nagyon köszönöm.

Karinthy Gábor

[A levelezőlap bélyegzője: 1938 10. 03.

Feladó: Karinthy Gábor

V. Bárány u. 26. III. em. (Dr. Alt Zsigmond címén)]

4

1938, október 5.

Kedves jó Uram,

megtisztelő és kedves érdeklődésére: hogyan töltöm időmet, megpróbálok kielégítő választ adni.

Napjaim alaptónusa, mióta apám meghalt: fájdalom és fájdalom. Ezen túl és ezen belül azonban vannak bizonyos az előtt is jórészt ismert elfoglaltságaim: így versírás, olvasás, társadalmi élet. Utóbbi alatt ne értsen különlegesebb szórakozásokat (erre most kedvem s idegerőm sincsen), mulatós baráti összejöveteleket, víg beszélgetéseket, színházat és estélyeket, arról van szó, hogy egy bizonyos baráti körrel állandóan főtartom az érintkezést. E kör néhány tagját Ön is ismeri, legalább hallomásból: öcsémet, Karinthy Ferencet, Devecseri Gábort, Kertész Tamást, Somlyó Györgyöt (Somlyó Zoltán édes fia), Devecseri Pétert. (Ezekkel összejövök olykor, teázunk, verseket és prózákat olvasunk fel, beszélgetünk, stb.)

Egy regényt fejeztem be, címe nincsen még. De az egészet át kell írnom, mert így ahogy van, nem bír olyan érdekességgel, hogy kiadható legyen. (Azazhogy: magam nem találok egyelőre olyan érdekesnek!)

Az Ön verseit, melyek könyvtáram büszkeségei, olykor, ritmikus időközökben előveszem és olvasgatom életem különböző szakaszaiban. Könyve („Válogatott versek”) olyan biblia-félét jelent a számomra, mindig meglelem az éppen szükséges mondást, bölcsességet, inspiráló biztatást benne saját életem folyásához és dolgaihoz egy-egy sorban, passzusban.

S egyik legnagyobb élményem „Szakadék” című regényének elolvasása volt a „Nyugat” egy régi évfolyamában. Úgy gondolom, ez a „Szakadék” egyik legreprezentatívabb műve. — — —

Apám halála természetesen szószerinti, görög értelemben vett katarzist váltott ki belőlem s egyben, s ezt őszintén bevallom, nagy felszabadulást is. Ő rendkívül súlyos egyéniség volt (hozzátartozóihoz-való viszonylatában egyenesen nyomasztóan hatalmas egyéniség), egyikünket sem eresztett magához, nem találtunk hozzá semmiféle hidat, kénytelenek voltunk mindent, a róla-való gondolatsorainkat is magunkban végiggondolni s egymás között megbeszélni, pedig mennyi tervünk s mennyi álmunk volt vele kapcsolatban, mindannyiunkat, legközelebbi barátait a családon belül, lenyűgözött és megfélemlített. Ez a megfélemlítés természetesen, hogy úgy mondjam, egészen spontán úton, lényéből kiáradó, olykor egészen önkénytelen fluidumként ömlött felénk, mégis szenvedtünk alatta, sőt talán éppen ezért még jobban. Egyszóval kinyíltam most – s vágyom és akarok a folytatás lenni; míg élt (nem szeretném, ha homályos lenne, amit most mondok), más akartam lenni, mint ő – most, hogy meghalt, olyan, s ha lehet, még olyanabb. Úgy érzem, itt a Nagy Alkalom.

Igen szeretném, sőt: valami különös jogon (nem tudnám megmondani, milyen jogon) ezéd is tartok rá, megkívánom, hogy Ön a mesterem legyen ezentúl is, ahogyan eddig is az volt, de ellentúl gyakorlatilag többet jelentsen ez, mint eddig, vagyis: kérem, foglalkozzon az írásaimmal, dolgaimmel, adjon tanácsokat (élet-tanácsokat is!) és segítsen intenzívebben is. Mindezekért roppant hálás lennék.

Az a bizonyos magány (melyről apámról-szóló cikkében is beszél), mint érlelő talaj, mint nagyobbszerű mondanivalók ringató bölcsője, immár egészen körülvész engem. S érzem s tudom magamban biztonságát az akaratnak felszállni és odafönt, egészen odafönt villogni és libegni.

Egy hónapos szobában lakom itt a Szabadság-tér fölött. A kilátás aránylag szép. Jól megvagyok itten, persze sokminden kellene, könyvek és tárgyak, képek s mindenféle – no de legyünk csak szerények! Eljön majd az ideje mindennek!

Mint bizonyára Önt is, s még annyiunkat másokat, nagy megnyugvással töltött el a „müncheni megegyezés” s az utána-következő események. Kezdttem aggódni az utolsó időkben, hogy mégiscsak lesz háború. Most olyasmi dobog bennem, hogy meg kell ragadni az alkalmat, s közös erővel összetartva nem hagyni, hogy valaha is összezavarodhassék mégegyszer így a világ, útját állni ennek, dolgozni, tanulni, írni, nagyarányú és pezsgő humanizmust és liberálizmust csinálni. Mosolyogva és nyugodt erővel. — — —

Az ősz, kérem, egy második tavasz tulajdonképpen. Tavasz visszafelé, – ha szabad magamat így kifejeznem. Az utcán elsuhanó hölgyek, enyhe, vékonyka-prémes kabátkaikban ilyenkor igen érdekesek s kedvesek, az ember nem restell utánuk-futni egy kicsit, megnézni, merre, melyik utcába fordulnak be. Van valami bennük, ami mindig elbűvölő marad számunkra, férfiak számára. Persze, az a komoly báj, amit csak regények egyes nőalakjaiban talál az ember, hiányzik belőlük majdnem teljesen. S ez baj! Nem igaz, hogy efölött el lehet siklani, az ember szeretné, jólesne, emelné s vinné az ember szívét, ha megtalálná hazai nőkben is ezt a kincset. No, de valahogy túl tesszük magunkat ezen mégis s élvezzük a csillogást, kacér külsőséget, mely mint ezüst és arany párázat veszi körül őket. Azután járunk elmerülve s elgondolkodva s olyan jó, hogy előttünk és köröttünk ily kedves tünemények futnak – vagy megállunk ólmosodó délután az ablakban szobánk mélyén s nézünk le a térre, hol a padokon lábaikat keresztbe-

vetve ülnek és horgolnak ezek az angyalkák! (Kérem, bocsásson meg, hogy ilyesmivel zavarom.)

Még megemlítem, hogy Ovidius válogatott költeményeiből egy bemutató könyvecskét szeretnék az ősszel vagy a télen kiadni, tanulmányommal s saját fordításaimmal. A fordítások közül néhány már kész van, a tanulmányból még semmi. A „Szép Szó”-ban közölni fognak (már megbeszéltem Ignotus Palival) mutatvány-részletet a tanulmányból s egy-két fordítást is.

Mély tisztelettel és szeretettel
üdvözl:
Karinthy Gábor

5

1938 október 7.

Kedves jó Uram,

kéréséhez híven elküldöm regényemnek első részletét Önnek. Előrebocsátom, hogy erről a regényről nem sokat tartok. Azért küldöm csak el, mert Ön kérte s még egy okból: (ne haragudjon meg a szerénytelen hang miatt!) talán ketten tudunk belőle valami érdekeset csinálni. Nem is sikerülhetett (írása közben is éreztem ezt): roppant zilált, zavaros és gyötrelmes időkben írtam s ez egész köznelvételén, egész stílusán meglátszik, sőt még (ez, tudom, unintelligensen hangzik, mégis kimondom, mert így volt) kézírásom is kuszált, ugyancsak a zavaros életkörülmények miatt, s egyes helyeken talán nem is lesz könnyű kibetűznie.

Mégis – köszönöm, hogy foglalkozni kíván vele.

Hálaisten a lecsillapodás periódusa jött el nálam, – de azért szükségem van még így is folytonos önfékezésekre, s vigyáznom kell mindig, írásban, szóban és tettekben, hogy a szép, a formát és magatartást jelentő határon akár egy fokkal is, de tovább ne ragadjon rosszfajta elragadtatásom!

Baráti körünk, az élén Devecseri Gáborral és velem a legnagyobb megtisztelésnek vennék, ha egyszer-egyszer eljönne közénk.

Én a magam részéről mindig izgatottan készülök és (bocsásson meg a frivol szóért:) kíváncsian az Önrel való személyes érintkezésre, olyankor, amikor ennek lehetősége nyílik. Bizonyos erőt sugároz rám mindig s mindig éppen olyan elektromos töltésű erőt, amire éppen akkor szükségem van.

Engedje meg, hogy valamiről beszéljek most, ami egyáltalán nem tartozik ide. Én a magam részéről oly vakmerő leszek, hogy úgy fogom fel a dolgot, mintha egy gondolatomat elbeszelném egy barátomnak.

Rájöttem, kérem, hogy az emberek legnagyobbbrésze folyton alszik. Szó szerint érttem ezt. Figyelje meg, (különösen az alsóbb néposztály gyermekeire jellemző ez, parasztoakra, kocsmárosokra és kocsisokra például) ha az ember szól hozzájuk, csak egy bizonyos idő leteltével válaszolnak, s hangjuk akkor is tompa és nehéz. Rendszerint lassan értik csak meg, mit akar tőlük az ember, erre is idő kell nekik. Kérem, ez nem közönséges fizikai álmoság (sokat dolgoznak, fáradtak, szeretnének lefeküdni, stb.) mert a napnak bármelyik szakában, forró nyári reggelen is ilyenek. Nem is álmosak ők, hanem egész egyszerűen alusznak, mégpedig állandóan s csak olykor-olykor ébrednek fel s épp ezért az ébredlét állapota önekik maguknak is a legszokatlanabb, csodálkozva néznek körül, megfordulnak a saját tengelyük körül s tekintetük ezt kérdi:

„Hol vagyok...” A kocsisnál például az ébrenlét legnagyobb fokát jelenti (de a taxisofőrnél is), mikor leugrik a bakról, gyors mozdulatokkal kinyitja a kocsiját s így szól: „Parancsoljon nagyságos úr!” De ha följebb megyünk a magasabb színvonalon élő réteghez, például az utcai árusok, ujságos-bácsik, sőt egyes kereskedők-boltosokhoz is, ott is ezt a szüntelen álom-állapotot tapasztaljuk. Sőt: még magasabban, a polgárság rétegében is (ügyvédek, írnokok, tisztviselők, mérnökök, stb. stb.). Azt mondhatjuk tehát, hogy az emberek legnagyobbbrésze alszik, folyton. De kik vannak ébren? Valóban, csak a legmagasabb szférában élők: művészek, intellektuelek, tudósok.

S most képzeljük el, milyen szörnyű nehéz ennek a legfőbb körnek a sorsa. Hogy önfenttartását biztosítsa, legalábbis bizonyos fokig el kell ismertetnie magát az alsóbb rétegekkel, az alvókkal. A konok alvókkal, akik nem akarnak felébredni. Egy-egy pillanatra sikerül a legnagyobb erőfeszítések árán felriasztani őket s akkor is, rögtön utána lehunyják újra a szemüket. S ez alatt a pillanat alatt kell kivívnunk, elvonnunk tőlük azt, amire szükségünk van.

Ahhoz, hogy óvelük megértsük egymást, nekünk is el kellene aludnunk. S mi akkor meghalnánk, végünk volna, mert mi ébrenlétre születtünk. Megértés, barátkozás velük tehát lehetetlen. Mégis dolgunk van velük, bizonyos szempontból szükségünk van rájuk, hogy megéljünk, hogy szilárd talajt biztosítsunk magunk alatt: egy-egy rövid kis időre őket kell tehát felrántani, felemelni magunkhoz (megtenni a lehetetlent!): olyan nagyot kell kiáltanunk néha, hogy fölkapják a fejüket, szóhoz se juthassanak s ebben a riadt és elámult állapotukban gyorsan el kell tőlük ragadnunk, amire szükségünk van, mielőtt még visszamerülnének az álom vizeibe!

Vannak egyes „próféták” (a művészek, különösen a költők s írók közt gyakori ez a típus), akik abban bíznak, azt állítják, hogy egyszer majd az egész emberiség fel fog ébredni s hogy az emberekben mind, egyenként hajlamosság van erre a teljes felébredésre, csak meg kell találni hozzájuk az összekötő hidat – ezt a felfogást azonban én a legnagyobb mértékben helytelenítem!

Az emberiség, igenis, aludni akar, a világ s az idők végéig mindörökké. Mi néhányan vagyunk csak ébren, kiválasztott lelkek, s a legnagyobb küzdelem s erőfeszítés révén tudunk csak itt valamilyen helyet biztosítani magunknak! Egymás között és csak egymás között azonban pompásan és különlegesen tudunk közlekedni. Az emberiség belül mi külön kis államot alkotunk s ennek az államnak, az ébrek államának is megvan ám a fejlődése, története. Az ősidőkben éppolyan mélységből eredtünk, mint az alvók, éppolyan titkos biológiai gyökerekkel kapaszkodunk a messze-messze Múltba, mint ők! A Természet vegyfolyamatai közt valami különleges erjedésnek vagyunk mi a gyermekei s még ismeretlenebb és nagyszerűbb továbbérésnek, izzásoknak, forrásoknak és gyűléseknek nézünk elébe a jövőben.

Mély tisztelettel és szeretettel
Karinthy Gábor

U.i.: regényem kéziratának baloldalain ejtettem meg néhány korrekciót, úgy, hogy a jobboldalon a korrigált szót áthúztam s eléje valamilyen jelet (+ * o) tettem, a baloldalán ezt megismételtem s utána írtam az új szöveget. Néhány passzust teljesen átírtam.

Kedves Szerkesztő Úr,

levelének nagyon örültem. Amit nem mertem bevallani magamnak, Ön közölte velem, mégpedig egészen precíz formákban.

Úgy a levélből, mint azon asszociációkból s belső folyamatokból, miket sorai megindítottak, sokat okultam. S várom, hogy ezután is kapjak Öntől egy-egy ilyen reflektorozást.

Kérem mihelyt módjában lesz megengedni, hogy személyes tiszteletemet tehessem, értesítsen erről. Sajnos telefonom nincsen. Ha volna szíves, esetleg válasz-levelemben vagy lapján közölné a megfelelő terminust.

Írni – különösen: regényt – majd csak később, élmény- és erőgyarapodás után fogok, addig csak verset, vagy azt sem.

Most pedig engedje meg, hogy egy élményemről számoljak be Önnek – s higgye meg: nem azért éppen Önnek, mert szorosan Önnel, egyik művével van összefüggésben ez az élmény, hanem mert Ön a legalkalmasabb, hogy meghallgassa e beszámolót.

Egyik verséről van szó: az „Óda a hegedűművészhez”* címűről (amit „Válogatott verseinek” kötetébe fel sem vett, csodálom: miért nem?). Ez a vers volt az, ami annak idején, diákkoromban, mikor először olvastam, tisztán, hangulatilag ragadt meg: – most recidivált bennem a napokban, egy délután, rádió-hallgatás közben az érzés, amit akkor keltett s egészen különös, új hullámokat indított meg. Akkori hangulat-pátoszomhoz most gondolati pátosz is járult. Ez a legritkább valami. S az Ön verseinek olvasásakor már többször éreztem ezt a fajta megrendülést.

Egyáltalában: – gondolati lírát egyetlen esetben vagyok hajlandó elismerni csak; ha olyan, mint az Öné (mikor a gondolat közvetve, asszociáció- és indulat-hangzatokon át nyilvánul meg).

Az Ön költészetéről oly sokan és annyit írtak (aránylag, ahhoz képest, hogy a „budapesti közönség”-nek milyen csekély része érti csak a művészetét), hogy ha újat akarnék mondani avagy írni róla, egészen el kéne mélyülnöm beléje, vagyis le kéne tennem arról a bizakodó hitemről, hogy már eddig is alaposan és sokat foglalkoztam vele s egészen ujonnan, előlről kellene kezdenem a behatolást.

Egy megfigyelésemet közlöm csak mostan: észrevettem, hogy önnél a színezés, színjellemzés igen ritka, alig van verse, melyben néhány soron át ilyesmi előfordul („Aggok a lakodalomban”-ban, azt hiszem, „Kajetán beszédében” egy helyütt, mikor az ünnepi ebédet dicséri, aztán: az „Őszi sötétség, Nyilas havá”-ban: „S búvik a gőzölgő szakadék tar bokrai közt sok zöldszemű vadmacska s néhány vörös ordas...” stb., az „Egy bánatos kísértet panaszában” „S fehér macskája lustán nyújtózott egy színes szőnyegen...”

Ám ilyenkor, mikor tehát színezés van, a színek oly különösen élénkek, s az ábrázolt kép tökéletes festmény benyomását kelti, amit egyetlen költőnél sem tapasztaltam még.

— — —

Ismételten kérem, ha van rá mód: tegyen lehetővé egy látogatást Önnél számomra s most pedig, bocsássa meg, alább egy új versemet küldöm el:

tisztelő híve
Karinthy Gábor

1938 november 6.

* A vers Füst Milán első kötetében (VÁLTOZTATNOD NEM LEHET, 1914) jelent meg EGY HEGEDŰMŰVÉSZHEZ! címmel.

Himnusz-éj közepén

Te kajla, torz, otromba és kegyetlen
mit állsz itt, mit vicsorítasz, mit röhögsz rám?
Lényed förtelme büdösen körülszáll,
rossz párárt párologsz s rossz füstöt füstölögsz rám.

Májusok illant régi illatából
fakadt a gondolat, mely létrehozott engem.
Hallgatnod kell, ha felemelem pálcám,
s eltűnnöd lapulón a sötét szegleten.

Virágaim mind szétdobálom máma,
hadd legyenek úr, úrabb a gőgös éjnél,
mely öblösen borul az árva földre,
hol néma nép diderg a lankadt lámpafénynél.

Ma tenger is vagyok talán, görögve
hullámaim s zenélve szétterülnek,
mint keleti szőnyegek – s mélyeimből
lángcsapatok szilaj kezekkel hegedülnek.

Már nem is emlékszem: ki voltam? Álom
s keringő szerelem vidám gyűrűi
szép suhanásokkal körülpörögnek,
– s lánccá őket a Vágy villogva összefűzi.

Sebem ha volt is: dallá fényesült ma,
mosoly kiált a gémberedő fákon,
konok csöndek béklyói összetörtek,
nem enyém már a dúlt gyötrelem e világon.

Hamis harangok nyelve megbénult és
kemény magva kipattant már a láznak,
fehér magány hullott elém belőle,
hevek hidegei többé sohase ráznak.

A vándor percek elém-telepednek,
puttonyuk teszik szívem küszöbére,
a Messziség mint hű kutya morog rám
s mi hallgat vagy dudol, szétömlik mind a Térbe.

1938, november 9.

Kedves Milán bácsi,

Először is bejelentem magam: pénteken ½ 4-re feljövök Magához és elkísérem a Pajorba.*

Bizony, az a bizonyos lendület, amit legutolsó versemben hiányol, nem adja éppen könnyen oda magát nekünk. Hogy úgymondjam, meg kell érte szenvednünk. De mikor aztán jelentkezik, mily édes csúcsokra ragad fel...

Úgy szeretnék elmerülni valami mélyebb alázatba s egyben elragadtatásba, mint amibe eddig elmerültem. Ha tudná, mennyire érzem, hogy ez mind milyen roppantúl kevés, amit másoknak és magamnak adok. Tanulás, – mindig erre bízta, követem is tanácsát, eszközeim bár igen csekélyek (külső, anyagi eszközökre gondolok). Igaz ugyan, hogy éppen a szellem éhségének csillapítása nem kerül különösen sokba, könyveket, stb.-ket alkalmam van esetleg olcsóbban beszerezni.

És sok mindenféle egyéb módjai is vannak a tanulásnak, azokat mind igyekszem is kihasználni.

Kérdésére, hogy miért nem iratkozom be az egyetemre, azt felelem, hogy éppen a legutóbbi időkből szándékoztam az orvosi fakultásra iratkozni; anyagilag nem megy azonban a dolog, különben is: tervem most már egy külföldi egyetemi tanulás. Ott kint Párizsban vagy Londonban iratkozom majd be, mihelyt lesz rá pénzem.

Addig is, míg ezek a dolgok nyélbeüthetők lesznek, biztos kapcsolatot szeretnék létesíteni néhány emberrel, baráttal, állandó szellemi kapcsolatokat, folytonos közlekedést egymás között. Ez megy is, ismeri körünket, legfőbb tagjait legalább is. De nehogy azt higgye, hogy ez a baráti kör teljesen meg van rendezve – nekem egyelőre csak vágyam az, hogy effajta örökös összeköttetést teremtsék. Sok gyakorlati haszna is volna ennek, egymást segítenénk, s bizonyos dolgokhoz, verseskönyv, stb. kiadásához hozzásegítenénk. Írásainkat mindig felolvasnánk egymásnak, esetleg felolvasó, szaváló-délutánokat tartanánk. (Ilyesmi úgyis nagyon hiányzik a mai időkből.)

Pénteken nem hiszem, hogy különösebben fárasztani fogom majd, egy-két verset mutatok s elkísérem útjára.

Most egy versemet írom ide még.

Tisztelő híve
Karinthy Gábor

Bizakodó

Bolond napok, ti fürgék
gyűrűzve fonjatok be engem
s szívem lelje meg tükrét,
amelyben önmagát nézheti titkos csendben.

Minek féltett magánya
ha szép világa nem virulhat?

* A Vas utcában lévő Pajor Szanatóriumról van szó.

Lekókkad szirom-szárnya
s hosszú levelei a földig lehajolnak.

Tréfás idők pörögve
a lelkeket körülvegyétek
s köröttem víg körökbe
keringjettek! S zengjen tüzes-szives zenétek.

„Én egy leányt szerettem.
Madárka Rózsikát. Ma hol van?
Talán a fellegekben
a vizek fodrában talán, talán a holdban.”

Azért tehát, barátok,
ürítsük együtt poharunkat,
én számítok reátok
közös erővel megtaláljuk őt: magunkat.

Hisz nézzetek csak széjjel,
virágban állanak a rónák,
piros, kék nyit szeszéjjel
s int fehér és sárga és színeinket szórják.

A fák pedig lobognak,
s oly szépen énekelnek nekünk...
Boldog s bolond napoknak
táncái közt múljék az élet. És ne féljünk!

Karinthy Gábor

Kedves Tanár úr!

Ígéretemhez híven, itt küldöm önnek anyám azon fényképei közül, melyek birtokomban kerülhettek, az egyetlen olyat, mely őt az akkori divat szerinti teljes öltözékében ábrázolja. Először egy másikat akartam küldeni, melyen én is rajta vagyok, fejemet a vállára hajtva, aztán mégis úgy döntöttem, hogy ezt inkább megtartom, egyrészt mert a szélein szakadozott, másrészt mert számomra mégis igen értékes, mint egyetlen, amelyen kettesben vagyunk levéve...

Mély tisztelettel
üdvözli
Karinthy Gábor

9

Kedves Milán bácsi,
A küldeményt megkaptam és nagyon köszönöm. Telefonon akartam megköszönni.

Karinthy Gábor

1940 november 28.

10

Kedves Milán bácsi,
Nagyon szépen köszönöm a könyvet. –
Hogyan érzi magát? – minden jót kívánva

maradok tisztelője
s ha megengedi: barátja
Karinthy Gábor

1941 febr. 1.

11

Drága Milán bácsi
Szépen köszönöm a könyvet.

Szeretettel üdvözli
Gabi

[Bélyegző: 42 VI. 16.]

12

Kedves Milán bácsi,
Kérem írjon nekem pár sort, mikor ér rá, meglátogatnám, ahogy megbeszéltük.

Címem: V. Honvéd utca 18.
Kúria pensio

Sok jót kívánok, remélem, múltóban van a rossz közérzet és a baj

[Borítékbélyegző: 42. VII. 5.]

12/a

[Gépelte vers – talán ugyanebben a borítékban:]

Döbbenet

Ugy jött rohanva, mint a szélvihar –
 határaitmon rézsutos
 villámfény loholt át és kisidőre
 mindent bevilágított körben – hosszú fák
 jajgattak s nyujtogatták a görbedt dombokon át
 sivár karjaikat – Mint fergeteg, úgy jött ő
 alvó érzékeim csápjait, ezeket
 a rest hernyókat, kik sűrűn
 egymás fölött hő
 tikkadásban heverték, szétkuszálta
 s mind riadtan meredezett
 s kapkodva szertesét reménytelen hajlongott
 (bolyhos világ!) – s már meg is indult akkor
 szűk, síma tölcsér mélyéből, pillantás hova nem hat
 ábrándjaim regényes villogó
 hegylánca közt éles szikla-toronyból
 s szállt föl ragyogva, rengve, hősiesen
 a nyíl,
 arany nyilam s mint láthatatlan hárfa
 gőgös húrja nekifeszülve zengett
 csudálatos melódiára –
 s a táj utána-zsongta
 a dallamot,
 mely meztelen
 sziklafalakon izzón végigpergett
 (isteni veríték!) – s már ő is bűvölten hallgatott,
 a hajnali vihar!... s megállt. – S most lassan felbukott a nap
 sötétvörös korongja
 s néma lángtenger vont be mindent...

Karinthy Gábor

13

Kedves Milán bácsi,

először is: – miféle csészéből kávézott Ön, mikor megérkeztem? S miféle becses-különös kanálkával?

S az a zaccevés, ahogy szétkente a száján a kanállal... mindez (a helyszínen szólni sem tudtam az áhitattól és meghatottságtól) elkísért engem, amint hazafelé siettem a júliusi utcán.

Nem tudom megmagyarázni a mélységes érzést, ami elfogott. A régi csésze és a nál rejtelmes hangulata, a kert és Ön, ölében labdáltartó kislánnyal valamilyen példázatnak, (jelképnek – mégis inkább a példázat a helyes szó) tűnt, az emberi sorsról talán vagy a bölcsességről, mely szomorúsággal és mézzel van tele. – Kérem ne higgye, hogy fecsegni vagy hízelkedni akarok, de a kedves képet nem felejttem el. Még most is

csupa meghatottság vagyok. – Valószínű, hogy regényem, amit írok, mint kompozíció mégiscsak megállja majd a helyét. Ön egyik levelében azt írta nekem: ne arról beszélj, hogy a „mama piros volt s a kislány huncut”, de úgy és olyanokat beszélj, hogy lássam a mama pirosságát, s érezzem a kislány huncutságát. (Nem ezekkel a szavakkal egészen, de így valahogy írta.) Nem ellenkezni akarok, csak annyit jegyzek meg, hogy nagylélegzetű, nagyterjedelmű műveknél a szerkezet érdekében sokszor igenis úgy kell jellemezni és ábrázolni a mű elején, hogy a „mama piros”, a „kislány huncut” s csak a mű további folyamán (nem talállok kellő kifejezéseket, de nem baj, Ön úgyis megért) jellemezzük s ábrázolunk közvetve. – Mikor a kislánnyal labdázni kezdtem s Ön a telefonálás után újból visszatért a kertbe, – emlékszik a jelenetre? – megállt s kisé előrehajolva nézte a játékot. Akkor egész alakja s arca is bűbájos volt. Végtelenül kedves. Valami noszogató, s együtt-örülő volt a mosolyában. – A könyvkötőhöz nem mentem el és nem is megyek!!! Még nincs itt az ideje, hogy megint érdeklődjem elhelyezkedés után.

Szeretettel üdvözlí
Gabi